УДК 159.9:351.74:305(477)

https://doi.org/10.68134/ah.2026-11-20.056

Неділько Максим Сергійович
курсант, Дніровський Державний Університет Внутрішніх Справ

Науковий керівник: Шинкаренко І. О., кандидат психологічних наук, доцент, Дніпровський державний університет внутрішніх справ

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Анотація. У тезах розглянуто гендерні аспекти гуманітарної політики України та їх значення для професійної психологічної підготовки працівників Національної поліції. Обґрунтовано актуальність забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у правоохоронній діяльності, зокрема в умовах воєнного стану. Проаналізовано нормативні засади гендерної рівності, роль правової культури, психологічної готовності й неупередженого спілкування поліцейських із громадянами. Особливу увагу приділено впливу гендерних стереотипів на службову взаємодію, психологічний клімат у колективах і можливості професійного розвитку. Підкреслено важливість формування навичок конструктивної комунікації під час роботи з людьми, які зазнали дискримінації або насильства. Розглянуто необхідність рівного доступу працівників поліції до психологічної підтримки та профілактики професійного вигорання. З урахуванням наукових праць і чинних нормативних актів запропоновано посилювати практичну складову підготовки майбутніх правоохоронців. Зокрема, доцільними є заняття з гендерно чутливої комунікації, розвитку емоційного інтелекту, безконфліктного спілкування та захисту прав людини. Зроблено висновок, що гендерна компетентність сприяє професійній етиці, довірі населення та ефективнішому виконанню службових обов'язків. Дослідження має теоретико-аналітичний характер і не передбачає проведення окремого емпіричного опитування.

Ключові слова: гендерна рівність, гуманітарна політика, поліцейські, гендерні стереотипи, психологічна підготовка, права людини.

Abstract. The paper examines gender aspects of humanitarian policy in Ukraine and their importance for the professional psychological training of National Police officers. It explains why equal rights and opportunities for women and men are essential in law enforcement, especially under martial law. The analysis addresses the legal foundations of gender equality and the role of legal culture, psychological readiness, and unbiased communication with members of the public. Particular attention is paid to the influence of gender stereotypes on professional interaction, the psychological climate within police teams, and opportunities for career development. The paper emphasizes constructive communication when assisting people affected by discrimination or violence. It also considers the need for equal access to psychological support and measures aimed at preventing professional burnout among police personnel. Based on legislation and relevant academic literature, the paper proposes strengthening the practical elements of police training. Suggested approaches include gender-sensitive communication exercises, emotional intelligence development, conflict prevention, and human rights education. It concludes that gender competence supports professional ethics, public trust, and effective performance of police duties. The study is theoretical and analytical in nature and does not claim to present original empirical survey findings.

Keywords: gender equality, humanitarian policy, police officers, gender stereotypes, psychological training, human rights.

Вступ

Одним із важливих напрямів сучасної гуманітарної політики України є забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків. Розвиток демократичного суспільства неможливий без подолання дискримінації, гендерних стереотипів і забезпечення поваги до людської гідності. Особливого значення ці питання набувають у діяльності правоохоронних

органів, працівники яких щоденно взаємодіють із різними категоріями населення та повинні забезпечувати рівне ставлення до кожної людини.

Мета і завдання

Метою дослідження є визначення основних гендерних аспектів гуманітарної політики України, аналіз їхнього впливу на психологічну підготовку працівників Національної поліції та обґрунтування шляхів формування гендерної компетентності майбутніх правоохоронців.

Методи

У роботі застосовано аналіз нормативно-правових актів та наукової літератури, порівняння теоретичних підходів до гендерної рівності, а також узагальнення рекомендацій щодо професійної психологічної підготовки поліцейських. Емпіричні дослідження в межах цих тез не проводилися.

Результати та обговорення

Гендерна рівність передбачає рівні права, можливості та умови для самореалізації жінок і чоловіків незалежно від їхньої статі. Відповідно до статті 24 Конституції України, громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом [1]. Важливим нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який визначає основні засади державної політики щодо забезпечення гендерної рівності [2].

У професійній діяльності поліцейського гендерна компетентність є важливою складовою психологічної готовності до виконання службових обов’язків. Вона охоплює здатність усвідомлювати вплив соціальних стереотипів, не допускати дискримінаційної поведінки, ефективно спілкуватися з громадянами та приймати неупереджені рішення в складних професійних ситуаціях.

Особливу увагу необхідно приділяти подоланню гендерних стереотипів у правоохоронному середовищі. Як зазначено в дослідженні І. Шинкаренко, психологічна структура гендерних стереотипів курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання є окремим предметом наукового аналізу [6]. Традиційні уявлення про те, що певні професійні обов’язки можуть виконувати виключно чоловіки або жінки, здатні негативно впливати на психологічний клімат у колективі, професійну мотивацію та можливості кар’єрного розвитку. Водночас ефективність діяльності поліцейського визначається насамперед його професійною компетентністю, психологічною стійкістю, рівнем підготовки та здатністю діяти відповідно до законодавства.

Важливим напрямом професійної психологічної підготовки є формування навичок конструктивного спілкування. Поліцейський повинен уміти встановлювати психологічний контакт із громадянами, враховувати їхній емоційний стан, проявляти повагу та уникати упереджених суджень. Особливо це стосується ситуацій, пов’язаних із домашнім насильством, дискримінацією, сексуальними домаганнями та іншими порушеннями прав людини.

Окремої уваги потребує проблема психологічної підтримки жінок і чоловіків, які працюють у правоохоронних органах. Виконання службових обов’язків нерідко супроводжується високим рівнем відповідальності, емоційним напруженням і професійними ризиками. За таких умов важливо забезпечувати рівний доступ працівників поліції до психологічної допомоги, професійного розвитку та заходів профілактики професійного вигорання.

В умовах воєнного стану гендерні аспекти гуманітарної політики набувають додаткового значення. Зростає потреба в психологічній підтримці населення, допомозі постраждалим від насильства, забезпеченні соціального захисту та розвитку ефективної взаємодії між правоохоронними органами й громадськими організаціями. Важливим міжнародним

документом у цьому напрямі є Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», яка наголошує на участі жінок у процесах забезпечення миру та безпеки [4].

На нашу думку, удосконалення професійної психологічної підготовки поліцейських повинно передбачати проведення практичних занять із гендерної комунікації, розвиток емоційного інтелекту, формування навичок безконфліктного спілкування та підвищення обізнаності щодо механізмів захисту прав людини. Не менш важливими є створення сприятливого психологічного клімату в службових колективах і забезпечення рівних можливостей для професійного розвитку.

Висновки

Гендерні аспекти гуманітарної політики є важливою складовою професійної психологічної підготовки працівників Національної поліції України. Забезпечення гендерної рівності сприяє формуванню професійної етики, підвищенню якості взаємодії з населенням і створенню сприятливого психологічного середовища в правоохоронних органах.

Формування гендерної компетентності майбутніх поліцейських повинно здійснюватися шляхом поєднання теоретичної підготовки, практичного навчання та розвитку психологічних навичок. Це сприятиме ефективнішому виконанню службових обов’язків, дотриманню прав і свобод людини та реалізації принципів демократичної держави.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text (дата звернення: 12.11.2026)
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text (дата звернення: 12.11.2026)
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text (дата звернення: 12.11.2026)
4. United Nations Security Council. Resolution 1325 (2000) on Women, Peace and Security. URL: https://docs.un.org/en/S/RES/1325(2000) (дата звернення: 12.11.2026)
5. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року : розпорядження від 12.08.2022 № 752-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-р#Text (дата звернення: 12.11.2026)
6. Шинкаренко І. Психологічна структура гендерних стереотипів курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 2 (123). С. 385–391. URL: https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12028 (дата звернення: 12.11.2026)